

Effectbeoordeling Omgevingsvisie Lansingerland

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

projectnummer 0489196.100

18 januari 2025

Effectbeoordeling Omgevingsvisie Lansingerland

projectnummer 0489196.100

18 januari 2025

Opdrachtgever

Gemeente Lansingerland

Postbus 1

2650 AA BERKEL EN RODENRIJS

datum	beschrijving	vrijgave
18 januari 2025		

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Kenschets gemeente Lansingerland	4
1.3	Relatie tot de leefomgevingsfoto	5
1.4	Leeswijzer	5
2.	Methodiek	6
2.1	Effectbepaling en beoordeling omgevingsvisie	6
3.	De Omgevingsvisie 2.0	7
3.1	Richtinggevende uitspraken	7
3.1.1	Klimaatbestendigheid	7
3.1.2	Energietransitie	7
3.1.3	Behoud van bestaande werklocaties	8
3.1.4	Balans tussen openheid en bouwmassa aan het lint	8
3.1.5	Bodem- en watersysteem	9
3.1.6	Waterkwaliteit	9
3.1.7	Gezonde leefomgeving	10
3.1.8	STOMP-principe	12
4.	Beoordeling Omgevingsvisie	13
4.1	Klimaatbestendigheid	13
4.2	Energietransitie	15
4.3	Behoud van bestaande werklocaties	17
4.4	Balans tussen openheid en bouwmassa aan het lint	19
4.5	Bodem- en watersysteem	21
4.6	Waterkwaliteit	23
4.7	Gezonde leefomgeving	25
4.8	STOMP-principe	27
5.	Conclusie en aanbevelingen	29
5.1	Aanbevelingen bij richtinggevende keuzes	29
5.2	Aanbevelingen milieueffecten in de beleidscyclus	30

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Omgevingsvisie 2.0 Lansingerland

In het eerste kwartaal van 2022 heeft Lansingerland haar Omgevingsvisie 1.0 met de titel: ‘Verbonden, vindingrijk en gezond’ vastgesteld. In dit document is de integrale visie op de fysieke leefomgeving van Lansingerland uiteengezet. De gemeente is bezig een Omgevingsvisie 2.0 op te stellen, waarin de ambities en doelstellingen uit de Omgevingsvisie 1.0 aangescherpt en aangevuld worden.

Wat is een Omgevingsvisie?

Sinds 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Onder de Omgevingswet is het opstellen van een omgevingsvisie verplicht. In de omgevingsvisie leggen het rijk, de provincies en alle Nederlandse gemeentes haar ambities en beleidsdoelen voor de lange termijn vast.

Een Omgevingsvisie is een integrale visie waarin de overheid de strategische hoofdkeuzes van beleid, gericht op de fysieke leefomgeving, voor de langere termijn opneemt. De omgevingsvisie vervangt de structuurvisie(s), thematische visies en beleidsplannen. Een omgevingsvisie heeft betrekking op alle aspecten van de fysieke leefomgeving, aansluitend bij de reikwijdte van de Omgevingswet. Het gaat om aspecten zoals; wonen, milieu, werken, mobiliteit, voorzieningen, gezondheid, veiligheid, natuurlijke omgeving en energie. De integrale benadering betekent ook dat een omgevingsvisie geen optelsom is van losse beleidsvisies van verschillende domeinen.

Een effectbeoordeling bij de Omgevingsvisie

In deze effectbeoordeling zijn de potentiële effecten van de ambities uit de Omgevingsvisie beschreven. Hierbij wordt breder gekeken dan alleen directe milieueffecten. Tegenwoordig worden ook bredere thema's, zoals leefbaarheid, mobiliteit, gezondheid, energie, klimaatadaptatie, natuur en biodiversiteit meegewogen. Het doel van de effectbeoordeling is om deze omgevingseffecten een volwaardige plaats te geven in het opstellen van de Omgevingsvisie en te agenderen voor de uitwerking en uitvoering van de omgevingsvisie. In deze rapportage zijn de richtinggevende uitspraken van de Omgevingsvisie 2.0 beoordeeld en is daarmee inzichtelijk gemaakt wat de potentiële impact van de visie is op de leefomgeving. Het resultaat is dat de beoordeling aanbevelingen biedt voor de verdere uitwerking en uitvoering van de omgevingsvisie. Op deze manier ondersteunt de effectbeoordeling het besluitvormingsproces rondom de Omgevingsvisie.

1.2 Kenschets gemeente Lansingerland

Lansingerland, gelegen tussen Rotterdam en Den Haag, is een veelzijdige gemeente met een centrale positie in de Randstad. De drie kernen – Berkel en Rodenrijs, Bergschenhoek en Bleiswijk – hebben elk hun eigen ruimtelijke en sociaaleconomische kenmerken, variërend van moderne uitbreidingswijken tot meer traditionele dorpscentra.

De gemeente heeft een sterke focus op het combineren van stedelijke groei met behoud van een groene leefomgeving. Met recreatiegebieden zoals de Rottemeren en nabijgelegen voorzieningen biedt Lansingerland een aantrekkelijke balans tussen stedelijke en natuurlijke elementen. Economisch is Lansingerland sterk verbonden met de glastuinbouw, een sector die niet alleen lokaal, maar ook internationaal van belang is. Qua bevolkingssamenstelling is Lansingerland relatief jong, al laat de vergrijzing zich steeds sterker voelen. Dit brengt specifieke vraagstukken met zich mee, zoals de behoefte aan meer levensloopbestendige woningen en voorzieningen die inspelen op een veranderende demografie.

De gemeente heeft ambitieuze doelen op het gebied van duurzaamheid, mobiliteit en woningbouw. Via samenwerkingen met regio- en rijksoverheden wordt ingezet op het versnellen van woningbouw, het verbeteren van sociale huisvesting en het verduurzamen van bestaande woonwijken.

Lansingerland staat voor complexe opgaven, zoals het verbinden van economische ontwikkeling met maatschappelijke en ecologische doelen.

1.3 Relatie tot de leefomgevingsfoto

Als opmaat naar de Omgevingsvisie 2.0 is een Leefomgevingsfoto (LOF) opgesteld. De LOF dient als een nulmeting en is gebruikt als input bij het opstellen van de omgevingsvisie en als toetsingsmiddel voor de gemaakte beleidskeuzes uit de omgevingsvisie. Een leefomgevingsfoto is een afdruk van de staat van de fysieke leefomgeving op een gegeven moment. Uit deze nulmeting kunnen conflicterende belangen in de fysieke leefomgeving naar voren komen. In een Omgevingsvisie worden meerdere keuzes met betrekking tot de leefomgeving gemaakt.

1.4 Leeswijzer

- In hoofdstuk 2 is uitgelegd hoe de effecten van de richtinggevende uitspraken uit de Omgevingsvisie 2.0 zijn bepaald en beoordeeld.
- In hoofdstuk 3 zijn de richtinggevende uitspraken uit de Omgevingsvisie 2.0 beschreven en toegelicht.
- In hoofdstuk 4 zijn de effecten van de richtinggevende uitspraken uit de Omgevingsvisie 2.0 beschreven en beoordeeld.
- In hoofdstuk 5 zijn aan de hand van de effectbeoordeling aanbevelingen gedaan voor de verdere uitwerking en uitvoering van de Omgevingsvisie in de beleidscyclus.

2. Methodiek

In dit hoofdstuk is uitgelegd hoe de beoordeling van de richtinggevende uitspraken uit de omgevingsvisie is uitgevoerd. Daarbij is uitgelegd ‘Hoe’ effecten zijn bepaald en ‘Wat’ er is beoordeeld.

2.1 Effectbepaling en beoordeling omgevingsvisie

In deze rapportage zijn de **richtinggevende keuzes** uit de omgevingsvisie 2.0 **beschreven** en toegelicht. Vervolgens zijn de te verwachten effecten van de richtinggevende keuzes **beschreven** en per milieuthema getoetst en beoordeeld. De bepaling en beoordeling van effecten is gedaan op basis van *expert judgement*. Expert judgement is een beoordeling door een expert op basis van zijn kennis en ervaring. Tot slot zijn er conclusies en aanbevelingen opgesteld voor verdere uitwerking in de beleidscyclus.

De beoordeling is gedaan op basis van de Leefomgevingsfoto (LOF). Hierin wordt beschreven hoe de fysieke leefomgeving er nu voor staat (huidige situatie) en hoe de leefomgeving er, naar verwachting, in 2050 voor staat als de gemeente geen maatregelen treft (referentiesituatie).

Thema's en aspecten

In de LOF is de fysieke leefomgeving opgesplitst in thema's en aspecten. Deze thema's en aspecten zijn ook gebruikt in deze effectbeoordeling. Het gaat om de volgende milieuthema's en aspecten:

Thema's en aspecten in de leefomgevingsfoto			
Mobiliteit	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastructuur • Verkeersveiligheid 	Bodem, water en ondergrond	<ul style="list-style-type: none"> • Bodemsamenstelling en bodemgebruik • Bodemverontreiniging • Zettingsgevoeligheid en bodemdaling • Waterkwaliteit (grond/oppervlaktewater) • Watersysteem • Grondwaterbeschermingsgebied
Geluid	<ul style="list-style-type: none"> • Wegverkeerlawaai • Industrielawaai • Spoorweglawaai • Luchtvaartlawaai • Cumulatief geluid 	Klimaatadaptatie	<ul style="list-style-type: none"> • Hittestress • Wateroverlast • Droogte
Luchtkwaliteit	<ul style="list-style-type: none"> • Stikstofdioxiden • Fijnstof (PM10) • Fijnstof (PM2,5) • Roet • Geur 	Ecologie	<ul style="list-style-type: none"> • Natura 2000 • Natuurnetwerk Nederland • Biodiversiteit
Omgevingsveiligheid	<ul style="list-style-type: none"> • Aandachtsgebieden • Risicovolle inrichtingen • Transportroutes gevaarlijke stoffen • Buisleidingen • Overige risicobronnen • Straling 	Cultuurhistorie en archeologie	<ul style="list-style-type: none"> • Cultuurhistorie • Archeologische waarden
Lichthinder	<ul style="list-style-type: none"> • Lichthinder 	Energietransitie en circulariteit	<ul style="list-style-type: none"> • Energieverbruik • Energieopwekking • CO₂-emissies • Circulariteit

3. De Omgevingsvisie 2.0

In de Omgevingsvisie zijn verschillende richtinggevende uitspraken gedaan voor de fysieke leefomgeving van Lansingerland. In dit hoofdstuk zijn deze uitspraken opgenomen en toegelicht.

3.1 Richtinggevende uitspraken

De Omgevingsvisie 2.0 bevat acht richtinggevende uitspraken. De uitspraken komen voort uit ruimtelijke vraagstukken die zich hebben voorgedaan in het opsteltraject van de Omgevingsvisie 2.0. De vraagstukken zijn als stellingen geagendeerd bij de gemeenteraad en de gemeenteraad heeft aan de hand van de stellingen een richting bepaald. De richtinggevende uitspraken zijn in dit document kort toegelicht, om vervolgens de potentiële impact op leefomgeving te kunnen bepalen.

3.1.1 Klimaatbestendigheid

"Klimaatbestendigheid wordt het leidende principe bij de (her)inrichting van de (openbare) ruimte. Wij moeten ons voorbereiden op en aanpassen aan een veranderend klimaat. Dit wordt ook wel klimaatadaptatie genoemd en is in voorgaande paragrafen toegelicht. Hiervoor is ruimte nodig. Het gaat dan om groenblauwe oplossingen, zoals wadi's, bomen, groenstructuren, groene gevels en daken. Ook in de ondergrond is ruimte nodig, bijvoorbeeld voor wortelende bomen en waterbergende oplossingen zoals infiltratiekratten. Klimaatbestendigheid krijgt dus prioriteit ten opzichte van andere ruimtevragen."

Citaat omgevingsvisie 2.0, paragraaf 3.3.7. Richtinggevende uitspraken

In de Omgevingsvisie van de gemeente Lansingerland staat klimaatbestendigheid centraal als leidend principe bij de (her)inrichting van de openbare ruimte. De gemeente erkent de noodzaak om zich voor te bereiden op en aan te passen aan een veranderend klimaat. Dit vraagt om het creëren van ruimte voor groenblauwe oplossingen zoals wadi's, bomen, groenstructuren, groene gevels en daken. In de ondergrond is bijvoorbeeld ruimte nodig voor waterbergende oplossingen, zoals infiltratiekratten en voor het wortelen van bomen. Deze maatregelen dragen niet alleen bij aan watermanagement, maar ook aan het vergroten van biodiversiteit, het tegengaan van bodemdaling en het verbeteren van de luchtkwaliteit.

De visie benadrukt dat klimaatbestendigheid prioriteit krijgt ten opzichte van andere ruimteclaims. Dit betekent dat bij de inrichting van de leefomgeving, zowel bovengronds als ondergronds, maatregelen moeten worden getroffen om klimaatadaptief te kunnen handelen.

De aanpak van Lansingerland sluit aan bij landelijke en provinciale beleidsdoelen, waaronder het principe van "rekening houden met water en bodem". Dit houdt in dat keuzes voor ruimtelijke inrichting moeten worden afgestemd op de capaciteit van het watersysteem en de bodemkwaliteit, met oog voor zowel de huidige als toekomstige generaties. Klimaatverandering, met bijbehorende uitdagingen zoals wateroverlast, hittestress en droogte, vormt een rode draad in deze aanpak. Lansingerland zet in op langetermijnoplossingen om schade door klimaatverandering te voorkomen en de leefbaarheid te waarborgen.

3.1.2 Energietransitie

"Energie is een eerste levensbehoefte. De energietransitie is noodzakelijk vanwege de klimaatdoelen in 2050. Dit gaat om klimaatmitigatie. Wij streven ernaar om de voorzieningen die nodig zijn voor deze transitie zo goed als mogelijk in het groen in te passen. Lukt dit niet, dan moet het groen gecompenseerd worden. De voorkeur is om dit dichtbij de locatie te doen waar het groen is verdwenen."

Citaat omgevingsvisie 2.0, paragraaf 3.3.7. Richtinggevende uitspraken

De gemeente Lansingerland beschouwt energie als een eerste levensbehoefte en ziet de energietransitie als een cruciale opgave om de klimaatdoelen voor 2050 te bereiken. Dit proces richt zich op klimaatmitigatie, met als doel de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en een klimaatneutrale toekomst te realiseren. Bij de ontwikkeling van voorzieningen die noodzakelijk zijn voor deze transitie, streeft de gemeente ernaar om deze

zoveel mogelijk in te passen in het groen. Indien dit niet mogelijk is, wordt ingezet op compensatie, met de voorkeur om dit dichtbij de locatie te doen waar het groen is verdwenen.

De gemeente erkent dat de energietransitie ruimtebeslag met zich meebrengt en mogelijk conflicten veroorzaakt met andere ruimtelijke claims, zoals wonen, bedrijvigheid en mobiliteit. Om hierop in te spelen, worden duurzame oplossingen gezocht die een balans vinden tussen energievraagstukken en het behoud van de ruimtelijke kwaliteit. Voorbeelden hiervan zijn het meervoudig gebruik van ruimte, zoals zonnepanelen op bedrijfsdaken, op parkeerplaatsen en in waterbassins, in lijn met de Regionale Energiestrategie Rotterdam Den Haag.

Daarnaast wordt benadrukt dat een goede landschappelijke inpassing en maatschappelijke acceptatie essentieel zijn voor een succesvolle transitie. De gemeente Lansingerland zet daarom ook in op lokaal eigendom en participatie van inwoners bij hernieuwbare energieprojecten. Dit versterkt de zeggenschap van de lokale omgeving en zorgt voor een eerlijke verdeling van baten en lasten.

Met deze strategie beoogt de gemeente een toekomstbestendig energiesysteem te realiseren dat hand in hand gaat met het behoud en versterken van de leefomgeving.

3.1.3 Behoud van bestaande werklocaties

"We zetten in op behoud van bestaande werklocaties waarbij verouderde terreinen worden getransformeerd, gerevitaliseerd of geherstructureerd."

Citaat omgevingsvisie 2.0, paragraaf 3.3.4. Economie, Omgaan met schaarse ruimte

De gemeente Lansingerland geeft prioriteit aan het behoud en de optimalisatie van bestaande werklocaties. Dit beleid is noodzakelijk vanwege de schaarste aan beschikbare ruimte en de toenemende vraag naar geschikte bedrijfsruimten. Om deze uitdaging aan te pakken, richt de gemeente zich op het transformeren, revitaliseren en herstructureren van verouderde bedrijventerreinen. Gebieden zoals de Warmoeziersweg, Klappolder en Spoorhaven worden hierbij specifiek genoemd als locaties waar herontwikkeling noodzakelijk is.

Een belangrijk aspect van deze aanpak is het verbeteren van de kavelstructuren, het realiseren van meervoudig ruimtegebruik en het inzetten op functiemenging. Dit moet niet alleen de efficiëntie en duurzaamheid van de werklocaties bevorderen, maar ook kansen bieden om bedrijven te clusteren op basis van hun activiteiten, wat de economische vitaliteit van de gemeente kan versterken. Daarnaast stimuleert de gemeente bedrijven om hun infrastructuur klimaatadaptief en natuurinclusief te maken.

Innovatieve projecten worden gestimuleerd, zoals de integratie van energie-infrastructuren en duurzame mobiliteitsoplossingen. Dit alles om bij te dragen aan een toekomstbestendige inrichting van de bedrijventerreinen en de versterking van de economische positie van Lansingerland.

Met deze integrale strategie beoogt de gemeente een duurzame balans te creëren tussen economische groei, ruimtelijke kwaliteit en ecologische waarden, en daarmee een veerkrachtige werkomgeving te waarborgen voor huidige en toekomstige generaties.

3.1.4 Balans tussen openheid en bouwmassa aan het lint

"We koesteren de balans tussen openheid en bouwmassa aan het lint. Bebouwing kan dus alleen onder voorwaarden plaatsvinden (ja, mits)."

Citaat omgevingsvisie 2.0, paragraaf 3.3.2. Kwaliteit van de leefomgeving, Landschap en ruimtelijke kwaliteit

De gemeente Lansingerland streeft naar een zorgvuldige balans tussen openheid en bouwmassa langs de historische linten. Deze linten zijn belangrijk voor de ruimtelijke kwaliteit en ze houden de ontstaansgeschiedenis van de dorpen afleesbaar. Bebouwing langs deze linten mag volgens de visie enkel plaatsvinden onder strikte voorwaarden (het "ja, mits"-principe). Dit houdt in dat toevoegingen alleen zijn toegestaan als ze bijdragen aan het behoud van de openheid en de ruimtelijke (en cultuurhistorische) kwaliteit.

Het beleid richt zich op het koesteren van de groene en open ruimtes tussen de bebouwing, die essentieel zijn voor het karakter van de linten. Deze tussenruimtes bieden zichtlijnen naar het achterliggende landschap, wat de verbinding met het buitengebied versterkt. Er wordt ook expliciet gestreefd naar behoud van de historische structuur en cultuurhistorische waarde van de bebouwing langs het lint. Tweedelijnsbebouwing, zoals woonwijken direct grenzend aan het lint, wordt niet toegestaan om dit karakter te beschermen.

Daarnaast ligt de nadruk op een groen-blauwe inrichting langs de linten, waarmee klimaatadaptieve maatregelen en landschappelijke kenmerken worden gecombineerd. Dit moet bijdragen aan een gezonde leefomgeving die goed verbonden blijft met omliggende natuur en recreatiegebieden. De prioriteit ligt bij behoud en versterking van de bestaande kwaliteiten, zodat de balans tussen bebouwing en open ruimte in stand blijft. Met dit beleid beoogt Lansingerland het karakter van de linten te waarborgen en tegelijkertijd ruimte te bieden voor gecontroleerde ontwikkeling.

3.1.5 Bodem- en watersysteem

"We houden rekening met het bodem- en watersysteem bij ontwikkelingen."

Citaat omgevingsvisie 2.0, paragraaf, 3.3.2. Kwaliteit van de leefomgeving, water en bodem/ klimaat

De richtinggevende uitspraak "We houden rekening met het bodem- en watersysteem bij ontwikkelingen" wordt in de Omgevingsvisie Lansingerland 2.0 concreet vertaald in drie ambities: een waterbestendig Lansingerland, een robuust verbonden watersysteem in 2050 en schoon en gezond water in 2050. Deze ambities vormen de kern van een integrale aanpak die het belang van bodem- en waterbeheer moet onderstrepen bij ruimtelijke ontwikkelingen.

De ambitie voor een waterbestendig Lansingerland richt zich op het aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering. Dit betekent dat het watersysteem wordt voorbereid op extreme neerslag en periodes van droogte. Er worden maatregelen genomen om wateroverlast in stedelijke gebieden te beperken, zoals het bevorderen van waterafvoer en het vergroten van de capaciteit voor wateropvang. Tegelijkertijd wordt ingezet op het voorkomen van verzilting en het versterken van waterkeringen. Groene en waterrijke stedelijke gebieden spelen hierbij een belangrijke rol.

Een robuust verbonden watersysteem in 2050 wordt als essentieel gezien voor de ecologische en functionele samenhang van Lansingerland. Om dit te realiseren, wordt gewerkt aan het verbeteren van verbindingen tussen ecologische zones en waterstructuren. Het duurzaam beheer van polders en sloten krijgt prioriteit, met aandacht voor uitdagingen zoals bodemdaling. Daarnaast wordt ingezet op een duurzame landbouwpraktijk die bijdraagt aan het behoud van een veerkrachtig watersysteem.

Met de ambitie voor schoon en gezond water in 2050 benadrukt de gemeente het belang van goede waterkwaliteit. Om dit te bereiken, worden maatregelen genomen om vervuiling door stedelijke activiteiten en tuinbouw te verminderen. Dit omvat het terugdringen van het gebruik van meststoffen en pesticiden in de tuinbouw en het investeren in innovatieve technieken voor afvalwaterzuivering. Met deze richtinggevende uitspraak beoogt de gemeente niet alleen gezonder water, maar ook een schoner leefmilieu.

3.1.6 Waterkwaliteit

"Vanuit collectieve verantwoordelijkheid nemen we samen maatregelen om de waterkwaliteit structureel te verbeteren."

Citaat omgevingsvisie 2.0, paragraaf, 3.3.2. Kwaliteit van de leefomgeving, water en bodem/ klimaat

De richtinggevende uitspraak wordt in de Omgevingsvisie Lansingerland 2.0 uitgewerkt aan de hand van drie ambities: het stimuleren en handhaven van het verhogen van de bodem- en waterkwaliteit, een robuust verbonden watersysteem in 2050, en schoon en gezond water in 2050. Deze ambities geven richting aan een actieve aanpak waarin de gemeente samen met betrokken partijen de waterkwaliteit structureel verbetert.

De ambitie om het verbeteren van de waterkwaliteit te stimuleren en te handhaven legt de basis voor een gezonder leefmilieu. De gemeente richt zich op het terugdringen van vervuiling door meststoffen en bestrijdingsmiddelen, met speciale aandacht voor de landbouwsector. Daarnaast wordt gewerkt aan het bevorderen van duurzame bodempraktijken en het herstel van natuurlijke waterlopen. Dit gebeurt niet alleen via stimulerende maatregelen, maar ook door handhaving en toezicht om ongewenste vervuiling tegen te gaan.

Een robuust verbonden watersysteem in 2050 vormt een belangrijke pijler in het beleid. Hierbij wordt het accent gelegd op het versterken van ecologische verbindingen tussen waterstructuren, wat bijdraagt aan een veerkrachtig en duurzaam watersysteem. De gemeente neemt het voortouw in het integreren van waterbeheer in ruimtelijke ontwikkelingen en zet in op innovatieve oplossingen om uitdagingen zoals bodemdaling en klimaatverandering het hoofd te bieden.

De ambitie voor schoon en gezond water in 2050 vormt het sluitstuk van de proactieve aanpak. De gemeente investeert in schonere watertechnologieën en neemt maatregelen om stedelijke en agrarische watervervuiling te verminderen. Er wordt samengewerkt met bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties om bewustwording te vergroten en gezamenlijke acties te stimuleren. Het doel is om niet alleen te voldoen aan wettelijke eisen, maar ook om de intrinsieke waarde van een gezonde wateromgeving te waarborgen. Met deze ambities beoogt Lansingerland een actieve rol te nemen in het verbeteren van de waterkwaliteit.

3.1.7 Gezonde leefomgeving

We zorgen voor een gezonde leefomgeving door meer oog voor de onzichtbare zaken te hebben, deze te verbeteren en hierop te sturen waar we dat kunnen."*

Keuze gemeenteraad. Ambities omgevingsvisie 2.0, paragraaf, 3.3.2. Kwaliteit van de leefomgeving, Milieu en gezondheid
*met onzichtbare zaken wordt bedoeld de leefomgevingsaspecten: geluid, luchtkwaliteit, licht, bodemkwaliteit en straling.

De richtinggevende uitspraak "We zorgen voor een gezonde leefomgeving door meer oog voor de onzichtbare zaken te hebben, deze te verbeteren en hierop te sturen waar we dat kunnen" wordt in de Omgevingsvisie Lansingerland 2.0 uitgewerkt via een reeks ambities die gericht zijn op het creëren van een duurzame, veilige en gezonde leefomgeving. Deze ambities leggen de nadruk op gezondheid als centrale waarde bij ruimtelijke en beleidsmatige ontwikkelingen en focussen op aspecten die niet direct te zien zijn in de leefomgeving, maar wel effecten hebben.

De ambitie om gezondheid centraal te stellen bij nieuwe ontwikkelingen betekent dat de gemeente een integrale aanpak hanteert waarbij de fysieke leefomgeving actief wordt ingericht om gezondheid te bevorderen. Denk hierbij aan groene en waterrijke gebieden die beweging en ontspanning stimuleren, maar ook aan maatregelen tegen milieuvervuiling die directe en indirecte gezondheidseffecten kunnen hebben.

Met betrekking tot geluidsoverlast zet Lansingerland zich in om geluidsbelasting niet te laten toenemen. Maatregelen zoals het gebruik van stiller asfalt, betere geluidsschermen en andere geluidsreducerende technologieën moeten worden ingezet. Daarnaast moeten de negatieve effecten van bestaande geluidsoverlast actief gecompenseerd worden, bijvoorbeeld door de aanleg van stiltegebieden of het vergroenen van geluidsgevoelige zones.

De ambitie voor een significante verbetering van de luchtkwaliteit in 2050 richt zich op het aanpakken van luchtvervuiling door mobiliteit, industrie en landbouw. Lansingerland stimuleert de overgang naar emissievrije voertuigen en schonere energiebronnen. Ook worden maatregelen genomen om fijnstof en stikstofdioxide, die schadelijk zijn voor de volksgezondheid, terug te dringen.

Het beschermen van de donkerte in Lansingerland is ook van belang voor een gezonde leefomgeving. De gemeente neemt maatregelen om lichtvervuiling te beperken, zoals het verminderen van de lichtemissies in het glastuingebied en het slim inzetten van openbare verlichting. Dit moet niet alleen een natuurlijke leefomgeving voor mens en dier bevorderen, maar ook bijdragen aan het behoud van nachtelijke rust.

De huidige situatie met betrekking tot trilling en geuroverlast wordt gehandhaafd door toezicht en het voorkomen van nieuwe bronnen van overlast. De gemeente streeft ernaar om deze aspecten voortdurend te monitoren en waar nodig in te grijpen.

Veiligheid is een andere belangrijke pijler in de visie. Lansingerland zorgt voor veilige woon-, werk- en recreatieomgevingen door proactief bodemvervuiling aan te pakken en de Europese richtlijnen op het gebied van straling te volgen. Deze standaarden moeten ervoor zorgen dat gezondheidsrisico's door onzichtbare factoren zoals bodemvervuiling of straling minimaal blijven.

3.1.8 STOMP-principe

"Ruimte geven aan voetganger en fietser door het STOMP-principe te hanteren."

Citaat omgevingsvisie 2.0, paragraaf, 3.3.3. Mobiliteit, Mobiliteitstransitie

Deze richtinggevende uitspraak onderstreept een prioritering in mobiliteit binnen Lansingerland. Het STOMP-principe (Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, Mobility as a service, priveauto) moet de nadruk leggen op duurzame, gezonde en mensgerichte verplaatsingen en vormt de leidraad voor ruimtelijke en mobiliteitsontwikkelingen in de gemeente.

De ambitie om ruimte te geven aan voetgangers en fietsers door het STOMP-principe te hanteren, betekent dat deze groepen vanaf nu centraal moeten staan bij de inrichting van de openbare ruimte. De gemeente investeert in hoogwaardige voet- en fietsinfrastructuur, zoals brede en veilige wandelpaden, snelle en comfortabele fietsroutes, en verkeersvrije zones in drukbezochte gebieden. Met het oog op het creëren van een leefomgeving die uitnodigt tot actieve en gezonde vervoerskeuzes.

Openbaar vervoer en mobiliteitshubs worden nadrukkelijk gestimuleerd als aantrekkelijke alternatieven voor autogebruik. Door knooppunten te ontwikkelen waar verschillende vervoersvormen samenkomen, zoals fietsenstallingen, deelauto's en OV-verbindingen, moet het overstappen tussen vervoersmiddelen zo eenvoudig en efficiënt mogelijk worden. Met deze aanpak streeft de gemeente inwoners meer vrijheid en flexibiliteit in hun mobiliteitskeuzes te geven zonder afhankelijkheid van de auto.

De auto blijft een optie, maar krijgt een lagere prioriteit in ontwerp en planning. Parkeerplaatsen moeten bewust beperkt en met aandacht geplaatst worden, zodat meer ruimte ontstaat voor groen, recreatie en sociale ontmoetingen. Tegelijkertijd wordt ingezet op het verminderen van verkeersdruk en milieubelasting door het bevorderen van deelmobiliteit en het ontmoedigen van onnodig autogebruik.

Met deze keuze voor het STOMP-principe en de bijbehorende ambitie beoogt Lansingerland invulling te geven aan een toekomstgericht mobiliteitsbeleid.

4. Beoordeling Omgevingsvisie

In dit hoofdstuk is uiteengezet wat de te verwachten effecten op de fysieke leefomgeving zijn van de richtinggevende uitspraken uit de omgevingsvisie. Elke uitspraak komt in een aparte paragraaf aan bod. Daarbij zijn achtereenvolgens de effecten in het algemeen beschreven en vervolgens per thema.

4.1 Klimaatbestendigheid

Richtinggevende uitspraak

"Klimaatbestendigheid wordt het leidende principe bij de (her)inrichting van de (openbare) ruimte. Wij moeten ons voorbereiden op en aanpassen aan een veranderend klimaat. Dit wordt ook wel klimaatadaptatie genoemd en is in voorgaande paragrafen toegelicht. Hiervoor is ruimte nodig. Het gaat dan om groenblauwe oplossingen, zoals wadi's, bomen, groenstructuren, groene gevels en daken. Ook in de ondergrond is ruimte nodig, bijvoorbeeld voor wortelende bomen en waterbergende oplossingen zoals infiltratiekratten. Klimaatbestendigheid krijgt dus prioriteit ten opzichte van andere ruimtevragen."

Citaat omgevingsvisie 2.0, paragraaf 3.3.7. Richtinggevende uitspraken

Algemene effectbeschouwing

De keuze om klimaatbestendigheid als leidend principe te hanteren bij de (her)inrichting van de openbare ruimte in Lansingerland heeft aanzienlijke effecten op de leefomgeving. Groenblauwe oplossingen zoals wadi's, bomen, groenstructuren, groene gevels en daken zorgen voor een verbeterd watermanagement. Deze maatregelen verminderen het risico op wateroverlast bij hevige neerslag en dragen bij aan een efficiënter gebruik van water tijdens droogteperiodes. Daarnaast helpt meer groen in de stedelijke omgeving om temperaturen te verlagen en hittestress tegen te gaan, terwijl bomen en planten de luchtkwaliteit verbeteren door bijvoorbeeld CO₂-opname.

Een belangrijk bijkomend voordeel is dat de toename van groen en blauw in de leefomgeving de biodiversiteit versterkt. Door nieuwe leefgebieden te creëren voor flora en fauna ontstaat een veerkrachtiger ecosysteem. Dit heeft weer een positief effect op de algehele kwaliteit van de leefomgeving. Groene gevels, daken en openbare ruimten maken de omgeving aantrekkelijker en dragen bij aan het welzijn en de gezondheid van de inwoners en dieren.

Tegelijkertijd brengt deze keuze enkele uitdagingen met zich mee. De prioritering van klimaatbestendigheid kan spanningen veroorzaken met andere ruimteclaims, zoals woningbouw, infrastructuur of economische ontwikkelingen. Prioritering betekent naar verwachting dat er minder ruimtebeslag zal zijn voor woningbouw, infrastructuur en economische ontwikkelingen op de grond. Tenzij met minder ruimtebeslag alsnog voldaan kan worden aan de behoefte in klimaatbestendigheid, maar dit ligt niet voor de hand. Het vraagt zodoende om zorgvuldige afwegingen en kan leiden tot vertragingen in projecten.

Daarnaast zijn er technische complicaties in de ondergrond. Het reserveren van ruimte voor infiltratiekratten en wortelende bomen kan botsen met de aanwezigheid van kabels, leidingen en funderingen, waardoor maatregelen in de ondergrond complexer worden. Verder kan de overgangsfase naar een klimaatbestendige inrichting tijdelijke overlast veroorzaken, zoals door bouwactiviteiten en veranderingen in het gebruik van de openbare ruimte.

Alles overziend biedt de nadruk op klimaatbestendigheid als leidend principe grote voordelen voor de leefomgeving. Het draagt bij aan een duurzame, veerkrachtige en aantrekkelijke omgeving die beter bestand is tegen de gevolgen van klimaatverandering.

Beoordeling per thema

1. Mobiliteit

Klimaatadaptatieve maatregelen hebben geen directe impact op het thema mobiliteit. Wel kan door het gebruik van waterdoorlatende materialen en het integreren van groenstructuren langs wegen indirect de wateroverlast verminderen en daarmee de verkeersveiligheid helpen borgen. Hoewel mobiliteit geen primaire focus is binnen klimaatbestendigheid, zijn er gevolgen voor infrastructuur en verkeersveiligheid aanwezig.

2. Bodem, water en ondergrond

De uitspraak sluit naadloos aan op dit thema, aangezien klimaatbestendigheid vraagt om oplossingen die zettingsgevoeligheid beperken, waterkwaliteit verbeteren en het watersysteem versterken. Voorbeelden zoals infiltratiekratten en ruimte voor wortelende bomen illustreren de directe relevantie voor het beheer van bodem en water. Het uitgangspunt "rekening houden met water en bodem" wordt hierin volledig ondersteund.

3. Geluid

Hoewel klimaatbestendige maatregelen geen directe invloed hebben op geluidsoverlast, kan de toename van groenvoorzieningen een positieve, zij het beperkte, bijdrage leveren aan geluidsdemping. Dit effect is echter niet de kern van de uitspraak en heeft slechts een marginale rol in dit thema.

4. Klimaatadaptatie

Dit thema vormt de kern van de richtinggevende uitspraak. Groenblauwe oplossingen, zoals beschreven, zijn gericht op het verminderen van hittestress, het beheersen van wateroverlast en het omgaan met droogte. De uitspraak biedt daarmee een duidelijk handelingskader voor klimaatadaptatie en geeft dit thema prioriteit.

5. Luchtkwaliteit

Hoewel luchtkwaliteit niet expliciet wordt genoemd, dragen maatregelen zoals het planten van bomen en het realiseren van groene gevels indirect bij aan de vermindering van fijnstof, stikstofdioxide en CO₂. De relevantie ligt hier vooral in de synergie tussen klimaatadaptatie en verbeterde luchtkwaliteit.

6. Ecologie

De uitspraak onderstreept het belang van groenstructuren, die bijdragen aan een grotere biodiversiteit en het versterken van ecologische netwerken zoals Natura 2000 en het Natuurnetwerk Nederland. Hiermee sluit de visie direct aan op de doelen van dit thema.

7. Omgevingsveiligheid

Klimaatadaptatieve oplossingen kunnen indirect bijdragen aan de omgevingsveiligheid, bijvoorbeeld door het beheersen van wateroverlast die risico's kan vergroten voor risicovolle inrichtingen en transportroutes voor gevaarlijke stoffen. Hoewel niet primair gericht op veiligheid, hebben de maatregelen duidelijke implicaties voor dit thema.

8. Cultuurhistorie en archeologie

De relatie met klimaatbestendigheid is beperkt. Wel kunnen ingrepen in de ondergrond, zoals waterbergingsystemen, effect hebben op archeologische waarden. Dit vraagt om zorgvuldige afstemming bij het toepassen van klimaatadaptatieve maatregelen.

9. Lichthinder

Deze richtinggevende uitspraak heeft geen tot beperkte impact op het thema Lichthinder.

10. Energietransitie en circulariteit

Klimaatadaptatieve maatregelen versterken indirect ook enkele ambities van energietransitie en circulariteit. Door het inzetten op groenblauwe oplossingen wordt CO₂ vastgelegd en de uitstoot verminderd, wat bijdraagt aan een duurzamere leefomgeving.

4.2 Energietransitie

Richtinggevende uitspraak

"Energie is een eerste levensbehoefte. De energietransitie is noodzakelijk vanwege de klimaatdoelen in 2050. Dit gaat om klimaatmitigatie. Wij streven ernaar om de voorzieningen die nodig zijn voor deze transitie zo goed als mogelijk in het groen in te passen. Lukt dit niet, dan moet het groen gecompenseerd worden. De voorkeur is om dit dichtbij de locatie te doen waar het groen is verdwenen."

Citaat omgevingsvisie 2.0, paragraaf 3.3.7. Richtinggevende uitspraken

Algemene effectbeschouwing

De richtinggevende uitspraak over de energietransitie in Lansingerland heeft belangrijke gevolgen voor de leefomgeving. Het streven naar klimaatmitigatie draagt direct bij aan de vermindering van broeikasgasuitstoot en de realisatie van een klimaatneutrale toekomst, een essentiële stap om de klimaatdoelen voor 2050 te behalen. Het behoud van groen speelt hierin een centrale rol. Door voorzieningen zoveel mogelijk in te passen in bestaande groene structuren en groenverlies te compenseren is er sprake van beperkte impact op natuurwaarden beperkt.

Daarnaast wordt er met het stimuleren van meervoudig ruimtegebruik effectief omgegaan met schaarse ruimte. Denk hierbij aan zonnepanelen op daken, parkeerterreinen en waterbassins, Dit helpt spanningen met andere ruimteclaims, zoals woningbouw en bedrijvigheid, te verminderen en ondersteunt het behoud van ruimtelijke kwaliteit. Echter kan het wel zijn dat energieopwekking effecten heeft op ruimtelijke kwaliteit, door de plaatsing van voorzieningen. Te denken valt aan zonnepanelen, windturbines of transformatorhuisjes. Betrokkenheid van inwoners bij energieprojecten, bijvoorbeeld via lokaal eigendom en participatie, kan de maatschappelijke acceptatie vergroten.

Tegelijkertijd brengt de energietransitie uitdagingen met zich mee. Het ruimtebeslag van voorzieningen zoals zonneparken en windturbines kan leiden tot spanningen met andere belangen en veranderingen in het landschap. Hoewel groene inpassing en compensatie deze effecten beperken, kunnen landschappelijke- en cultuurhistorische waarden en ecosystemen toch onder druk komen te staan. Bovendien brengen de extra eisen rond inpassing en compensatie hogere kosten en langere doorlooptijden met zich mee, wat de voortgang van projecten kan vertragen. Ondanks participatie-initiatieven kan weerstand van omwonenden blijven bestaan, vooral in gebieden waar groen wordt vervangen door energiefaciliteiten.

Alles overziend biedt deze richtinggevende uitspraak een basis voor een bevordering van een duurzame energietransitie in Lansingerland. Het is echter wel van belang om zorgvuldig om te gaan met ruimteconflicten en cultuurhistorische- en landschappelijke effecten om deze visie succesvol te realiseren.

Beoordeling per thema

1. Mobiliteit

De energietransitie raakt de infrastructuur voor mobiliteit indirect. Het stimuleren van elektrisch vervoer en laadvoorzieningen vraagt om een goede ruimtelijke integratie, waarbij conflicten met andere claims zoals groen en infrastructuur kunnen ontstaan. Hoewel niet expliciet genoemd, zijn de implicaties voor mobiliteit aanzienlijk.

2. Bodem, water en ondergrond

De energietransitie vereist ingrepen in de bodem, zoals de aanleg van kabels, leidingen of energieopslagsystemen. Dit kan gevolgen hebben voor de bodemsamenstelling, zettingsgevoeligheid en grondwaterkwaliteit. Ook zal de toename van duurzame mobiliteit mogelijk leiden tot meer drukte in de ondergrond, gelet op benodigde laadinfrastructuur. De uitspraak over groene inpassing en compensatie sluit goed aan op het behoud van een duurzame bodem- en waterhuishouding, maar neemt niet weg dat er impact zal zijn.

3. Geluid

De relatie tussen de energietransitie en geluidsoverlast is beperkt. Elektrisch vervoer kan voordelen hebben op het aspect geluid. Terwijl het geluid van buitenunits van warmtepompen en airco een negatief effect heeft op de leefomgeving. Windturbines hebben een groot effect op geluid, lichthinder en omgevingsveiligheid.

4. Klimaatadaptatie

Hoewel de energietransitie primair gericht is op klimaatmitigatie, kunnen groencompensatie en landschappelijke inpassing bijdragen aan klimaatadaptatie. Het behoud of herstel van groenstructuren kan een buffer bieden tegen hittestress, wateroverlast en droogte, waarmee synergie ontstaat tussen mitigatie en adaptatie.

5. Luchtkwaliteit

De energietransitie heeft directe positieve effecten op luchtkwaliteit door het verminderen van uitstoot van broeikasgassen en luchtvervuilende stoffen. De focus op hernieuwbare energiebronnen draagt bij aan de reductie van fijnstof en stikstofdioxide. De uitspraak ondersteunt hiermee expliciet de doelen van dit thema.

6. Ecologie

De nadruk op groencompensatie en landschappelijke inpassing is van groot belang voor de ecologie. Het behoud en versterken van biodiversiteit, bijvoorbeeld in NNN-gebieden, wordt ondersteund door de voorkeur om compensatie lokaal uit te voeren en in samenspraak met de omgeving te realiseren.

7. Omgevingsveiligheid

De energietransitie brengt nieuwe risicobronnen met zich mee, zoals waterstofproductie, batterijopslag en zonneparken. De omgevingsveiligheid zal te allen tijde geborgd moeten worden, in die zin zijn negatieve effecten uit te sluiten. Echter kan er wel worden gekeken naar wat wenselijk is in het kader van omgevingsveiligheid. De uitspraak stuurt niet direct op veiligheid, maar zorgvuldige landschappelijke inpassing kan wel bijdragen aan een veilige leefomgeving.

8. Cultuurhistorie en archeologie

De ruimtelijke impact van de energietransitie kan (negatieve)invloed hebben op cultuurhistorische en archeologische waarden, bijvoorbeeld bij het plaatsen van windturbines of zonneparken. De uitspraak vraagt niet expliciet om rekening te houden met deze waarden, maar de nadruk op zorgvuldige inpassing biedt indirect ruimte om hiermee rekening te houden.

9. Lichthinder

Zonneparken of verlichting rondom energie-installaties kunnen bijdragen aan lichtemissie en -hinder, hoewel dit niet expliciet in de uitspraak wordt benoemd. Het belang van landschappelijke inpassing kan helpen om dergelijke hinder te beperken.

10. Energietransitie en circulariteit

Dit thema vormt de kern van de richtinggevende uitspraak. Het streven naar klimaatmitigatie en de nadruk op hernieuwbare energie, groene inpassing en compensatie zijn direct van toepassing. De visie sluit aan op regionale strategieën en bevordert maatschappelijke participatie en lokaal eigenaarschap, waardoor de transitie breed wordt gedragen.

4.3 Behoud van bestaande werklocaties

Richtinggevende uitspraak

"We zetten in op behoud van bestaande werklocaties waarbij verouderde terreinen worden getransformeerd, gerevitaliseerd of geherstructureerd."

Citaat omgevingsvisie 2.0, paragraaf 3.3.4. Economie, Omgaan met schaarse ruimte

Algemene effectbeschouwing

De keuze van de gemeente Lansingerland om in te zetten op het behoud en de optimalisatie van bestaande werklocaties heeft aanzienlijke gevolgen voor de leefomgeving. Door te focussen op het transformeren, revitaliseren en herstructureren van verouderde bedrijventerreinen, zoals de Warmoeziersweg, Klappolder en Spoorhaven, wordt de schaarse ruimte optimaal benut. Dit voorkomt verdere uitbreiding naar groene of kwetsbare gebieden en draagt bij aan de bescherming van open ruimtes. Daarnaast wordt door deze aanpak de economische vitaliteit van Lansingerland versterkt. Het verbeteren van kavelstructuren en het clusteren van bedrijven op basis van activiteiten bevordert samenwerking en synergie, wat een belangrijke impuls geeft aan de concurrentiekracht en innovatie in de regio.

Een belangrijk onderdeel van deze strategie is de verduurzaming van werklocaties. Door bedrijven te stimuleren om klimaatadaptieve en natuurinclusieve maatregelen te nemen, wordt de omgeving beter bestand tegen wateroverlast, hittestress en droogte. Tegelijkertijd helpt de integratie van energie-infrastructuren en duurzame mobiliteitsoplossingen bij de overgang naar een klimaatneutrale economie, wat zowel economische als ecologische voordelen oplevert. Deze aanpak resulteert niet alleen in een functioneel en aantrekkelijk werklandschap, maar draagt ook bij aan een duurzamere leefomgeving voor werknemers en omwonenden.

Toch brengt deze koers enkele uitdagingen met zich mee. Het revitaliseren van bedrijventerreinen vraagt om aanzienlijke investeringen en een langdurig proces van herontwikkeling. Dit kan tot hinder leiden en organisatorisch en financieel uitdagend zijn. Functiemenging en meervoudig ruimtegebruik bieden kansen maar kunnen ook leiden tot spanningen tussen verschillende gebruikers. Het succes van deze aanpak is sterk afhankelijk van de bereidheid van bedrijven om deel te nemen aan transformatieprojecten en van de beschikbaarheid van financiële en technische middelen.

Alles bij elkaar genomen biedt deze richtinggevende uitspraak een toekomstgerichte en duurzame visie op het behoud van werklocaties. De nadruk op ruimte-efficiëntie, duurzaamheid en innovatie versterkt niet alleen de economische positie van Lansingerland, maar draagt ook bij aan de kwaliteit van de leefomgeving.

Beoordeling per thema

1. Mobiliteit

De herontwikkeling van bedrijventerreinen biedt kansen om duurzame mobiliteitsoplossingen te integreren, zoals betere ontsluiting via openbaar vervoer en fietsinfrastructuur. Dit draagt bij aan het verminderen van verkeersdruk en het bevorderen van verkeersveiligheid in de omgeving. De uitspraak heeft beperkt invloed op de doelstellingen binnen dit thema.

2. Bodem, water en ondergrond

Deze richtinggevende uitspraak heeft beperkt invloed op dit thema. Het revitaliseren van werklocaties kan wel een positieve impact hebben op de bodem en waterhuishouding. Door verouderde infrastructuur te vervangen en klimaatadaptieve maatregelen toe te passen, kunnen de waterkwaliteit en bodemdegradatie worden aangepakt.

3. Geluid

Hoewel de uitspraak niet direct inspeelt op geluidsoverlast, kan de herontwikkeling van bedrijventerreinen leiden tot een betere inrichting en clustering van activiteiten. Dit kan indirect helpen om geluidsniveaus te beheersen, met name in gemengde zones waar wonen en werken samenkomen. Daarentegen kan menging van wonen en werken ook leiden tot meer geluidhinder.

4. Klimaatadaptatie

De uitspraak sluit goed aan op dit thema, aangezien de revitalisatie van werklocaties kansen biedt om klimaatadaptatieve maatregelen te integreren. Het toevoegen van groen en waterbuffering kan bijdragen aan het verminderen van hittestress, droogte en wateroverlast, wat de veerkracht van bedrijventerreinen vergroot.

5. Luchtkwaliteit

Het moderniseren van werklocaties stimuleert bedrijven om duurzamere bedrijfsprocessen en mobiliteitsoplossingen te implementeren, wat de luchtkwaliteit kan verbeteren. De indirecte link tussen de revitalisatie van bedrijventerreinen en schonere lucht maakt dit thema in beperkte mate relevant.

6. Ecologie

Hoewel bedrijventerreinen doorgaans niet direct bijdragen aan ecologische waarden, biedt de transformatie van verouderde terreinen mogelijkheden voor natuurinclusief ontwerp en vergroening. Dit kan een positieve invloed hebben op biodiversiteit en ecologische netwerken, zij het in beperkte mate.

7. Omgevingsveiligheid

De herstructurering van bedrijventerreinen biedt een kans om risicovolle inrichtingen beter te positioneren en nieuwe veiligheidsnormen toe te passen. Dit thema is indirect relevant voor de uitspraak, vooral in het kader van ruimtelijke ordening en risicobeheersing.

8. Cultuurhistorie en archeologie

De revitalisatie van bestaande werklocaties heeft doorgaans beperkte directe invloed op cultuurhistorische of archeologische waarden. Wel kan de transformatie van terreinen een kans bieden om historische kenmerken in de inrichting te integreren, afhankelijk van de locatie.

9. Lichthinder

Deze richtinggevende uitspraak heeft geen tot beperkte impact op het thema lichthinder.

10. Energietransitie en circulariteit

Dit thema is sterk verbonden met de richtinggevende uitspraak. Door werklocaties te moderniseren, kan worden ingezet op duurzame energievoorzieningen, energiebesparing en circulariteit in bedrijfsprocessen. De integratie van energietransitie versterkt zowel de economische als de ecologische duurzaamheid.

4.4 Balans tussen openheid en bouwmassa aan het lint

Richtinggevende uitspraak

"We koesteren de balans tussen openheid en bouwmassa aan het lint. Bebouwing kan dus alleen onder voorwaarden plaatsvinden (ja, mits)."

Citaat omgevingsvisie 2.0, paragraaf 3.3.2. Kwaliteit van de leefomgeving, Landschap en ruimtelijke kwaliteit

Algemene effectbeschouwing

De gemeente Lansingerland streeft er met deze richtinggevende uitspraak naar om de historische en ruimtelijke kwaliteit van de linten te behouden. Door nieuwe bebouwing uitsluitend onder strikte voorwaarden toe te staan, wordt de balans tussen openheid en bouwmassa zorgvuldig bewaakt. Deze aanpak draagt bij aan het behoud van het dorpskarakter en maakt de ontstaansgeschiedenis van de linten blijvend afleesbaar. Open ruimtes en zichtlijnen naar het achterliggende landschap blijven behouden, wat de verbinding met het buitengebied versterkt en de visuele aantrekkelijkheid vergroot.

Daarnaast wordt de cultuurhistorische waarde van de bebouwing langs de linten beschermd, terwijl de nadruk op groen-blauwe inrichting de linten aantrekkelijker en klimaatbestendiger maakt. Deze maatregelen bevorderen wateropvang, vergroening en biodiversiteit, wat een gezondere en meer veerkrachtige leefomgeving oplevert. Door tweedelijnsbebouwing te weren, wordt de ruimtelijke samenhang tussen de linten en het omliggende landschap behouden, waardoor de unieke identiteit van deze gebieden gewaarborgd blijft.

Toch brengt deze aanpak uitdagingen met zich mee. Het "ja, mits"-principe kan de mogelijkheden voor nieuwe woningbouw of andere functies beperken, wat tot spanningen kan leiden bij ontwikkelaars en grondeigenaren. Er kunnen hierbij interpretatieverschillen ontstaan over wat precies onder een goede balans tussen openheid en bouwmassa valt.

Al met al biedt dit beleid een fundament om de identiteit en leefbaarheid van de linten in Lansingerland te beschermen.

Beoordeling per thema

1. Mobiliteit

Deze richtinggevende uitspraak heeft geen tot beperkte impact op het thema mobiliteit.

2. Bodem, water en ondergrond

De bescherming van open ruimtes langs de linten biedt kansen voor klimaatadaptieve en waterbeheermaatregelen, zoals waterinfiltratie of het behoud van natuurlijke afwateringssystemen. De uitspraak sluit daarmee indirect aan op dit thema.

3. Geluid

De relatie tussen de uitspraak en geluid is marginaal. Het behoud van open ruimtes kan indirect bijdragen aan het beperken van cumulatieve geluidsniveaus in lintgebieden, vooral in het geval van beperkte bouwactiviteiten en geen toename van verkeer. Anderzijds zijn de linten ook vaak ingericht als verkeersassen en zorgt openheid tussen bebouwing er juist voor dat geluid naar het achterland kan komen.

4. Klimaatadaptatie

Het behoud van open ruimtes langs linten biedt kansen voor groenblauwe oplossingen, zoals groenstroken en wateropvang, die bijdragen aan klimaatadaptatie. De nadruk op een groen-blauwe inrichting maakt dit thema sterk relevant voor de uitspraak.

5. Luchtkwaliteit

Het beleid heeft beperkte directe relevantie voor luchtkwaliteit. Het tegengaan van verdere verstedelijking kan in theorie ervoor zorgen dat de situatie niet verslechterd.

6. Ecologie

Het beleid ondersteunt de ecologie door groene en open ruimtes langs de linten te behouden en versterken. Dit biedt kansen voor biodiversiteit en het behoud van natuurlijke verbindingen tussen landschappen. Het thema is direct relevant.

7. Omgevingsveiligheid

Deze richtinggevende uitspraak heeft geen tot beperkte impact op het thema omgevingsveiligheid.

8. Cultuurhistorie en archeologie

Dit thema is sterk verbonden met de richtinggevende uitspraak. Het beschermen van de historische structuur en cultuurhistorische waarden van linten is een kerndoel van het beleid. Dit draagt bij aan het behoud van de identiteit en het karakter van de dorpen in Lansingerland.

9. Lichthinder

Deze richtinggevende uitspraak heeft geen tot beperkte impact op het thema Lichthinder.

10. Energietransitie en circulariteit

Deze richtinggevende uitspraak heeft geen tot beperkte impact op het thema Energietransitie en circulariteit.

4.5 Bodem- en watersysteem

Richtinggevende uitspraak

“We houden rekening met het bodem- en watersysteem bij ontwikkelingen.”

Citaat omgevingsvisie 2.0, paragraaf, 3.3.2. Kwaliteit van de leefomgeving, water en bodem/ klimaat

Algemene effectbeschouwing

Het rekening houden met het bodem- en watersysteem bij ontwikkelingen heeft overwegend positieve effecten op de leefomgeving. Een belangrijk voordeel is dat het bijdraagt aan een waterbestendig Lansingerland en de voorbereiding op extremere weersomstandigheden, zoals hevige regenval en langdurige droogte. Hierdoor wordt wateroverlast en schade aan infrastructuur en economische activiteiten beperkt. Daarnaast stimuleert een robuust en verbonden watersysteem de biodiversiteit door migratie van flora en fauna mogelijk te maken, wat de ecologische kwaliteit van de omgeving versterkt. Dit draagt bij aan een veerkrachtig en duurzaam ecosysteem.

Het rekening houden met bodem- en watersystemen voorkomt daarnaast negatieve gevolgen zoals bodemdaling, verzilting en droogte door een betere waterinfiltratie en behoud van bodemkwaliteit. Dit heeft ook voordelen voor funderingen van gebouwen en landbouwproductiviteit.

Schoon en gezond water vormt een belangrijke pijler in deze aanpak, wat directe voordelen biedt voor de volksgezondheid. Het voorkomt vervuiling van drinkwaterbronnen en recreatieve wateren en bevordert daarmee een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving. Bovendien kan een goed ontworpen watersysteem groene en blauwe structuren creëren die niet alleen ecologisch waardevol zijn, maar ook recreatieve mogelijkheden bieden en bijdragen aan de leefbaarheid.

Toch zijn er ook enkele mogelijke nadelige effecten. Het beschermen en verbeteren van bodem- en watersystemen kan ruimtelijke beperkingen opleggen aan stedelijke ontwikkelingen, zoals woningbouw, werklocaties, infrastructuurprojecten en ingrepen voor de energietransitie. Dit kan leiden tot spanningen tussen verschillende beleidsdoelen. Bovendien brengen deze maatregelen vaak aanzienlijke kosten met zich mee, wat gevolgen kan hebben voor beschikbare financiële middelen.

Een ander aandachtspunt is dat veranderingen in het landschap, zoals de aanleg van waterstructuren of natuurgebieden, niet altijd als positief worden ervaren door alle inwoners. Dit kan leiden tot weerstand, zeker als bestaande functies zoals landbouwgrond of historisch landschap worden beïnvloed. Tot slot vraagt het realiseren van een robuust watersysteem en schoon water in 2050 om langdurige samenwerking tussen verschillende partijen, wat kan leiden tot vertragingen en complexiteit in de uitvoering.

Samenvattend biedt de richtinggevende uitspraak een stevige basis voor verbeteringen in de leefomgeving, met positieve effecten op klimaatbestendigheid, gezondheid en biodiversiteit. Tegelijkertijd is het belangrijk om oog te hebben voor de uitdagingen die samenhangen met ruimtelijke beperkingen, kosten en veranderende landschappen, en deze mee te nemen in de integrale beleidsafweging.

Beoordeling per thema

1. Mobiliteit

Bij mobiliteit speelt het bodem- en watersysteem vooral een indirecte rol. Bij de aanleg van infrastructuur, zoals wegen en fietspaden, kan rekening worden gehouden met waterdoorlatende materialen en een adequate waterafvoer, waardoor wateroverlast na hevige regenval wordt verminderd. Het versterken van waterbestendigheid kan ook betekenen dat wegen worden aangelegd op een hogere ligging om zettingsproblemen in bodemdalingsgevoelige gebieden te voorkomen.

2. Bodem, water en ondergrond

Het bodem- en watersysteem is direct van invloed op de bodemsamenstelling, zettingsgevoeligheid en bodemdaling. Het meenemen van deze aspecten in ruimtelijke ontwikkelingen voorkomt ongeschikt gebruik van kwetsbare gronden. Door bodemdaling te beperken, bijvoorbeeld via grondwaterbeheer en het vermijden van zware bouw, blijft de stabiliteit van de bodem gewaarborgd. Daarnaast heeft de ambitie voor schoon en gezond water een positief effect op de waterkwaliteit, doordat er bij nieuwe ontwikkelingen minder verontreinigende

stoffen worden gebruikt. Het robuuste watersysteem zorgt voor betere wateropvang en -afvoer, wat niet alleen wateroverlast voorkomt, maar ook het grondwater beschermt, zeker in gebieden die belangrijk zijn voor drinkwatervoorziening.

3. Geluid

Het rekening houden met het bodem- en watersysteem heeft geen directe invloed op geluidsbelasting, zoals lawaai van wegen, industrie, spoorwegen of luchtvaart. Geluidsoverlast wordt niet significant beïnvloed door maatregelen die gericht zijn op het watersysteem, omdat de geluidsoverdracht en -demping door de bodem hier slechts in beperkte mate een rol in speelt.

4. Klimaatadaptatie

Het meenemen van het bodem- en watersysteem biedt aanzienlijke voordelen voor klimaatadaptatie. Een robuust watersysteem draagt bij aan het opvangen van extreme neerslag, waardoor wateroverlast wordt beperkt in stedelijke en landelijke gebieden. Tegelijkertijd voorkomt goed waterbeheer uitdroging van de bodem en vermindert het de impact van droogteperiodes. Door deze aanpak kan ook meer groen en water in stedelijke gebieden worden geïntegreerd, wat niet alleen helpt bij waterbeheer, maar ook hittestress in de omgeving vermindert.

5. Luchtkwaliteit

De ambities voor het bodem- en watersysteem hebben geen directe invloed op luchtkwaliteit. Hoewel water en groen geen uitstoot van stikstofdioxide, fijnstof of roet verminderen, kan een robuust watersysteem met natuurlijke waterbuffers en vergroening indirect bijdragen aan een betere luchtkwaliteit door de aanwezigheid van bomen en planten die luchtzuiverend werken.

6. Ecologie

Een waterbestendig Lansingerland met een schoon en gezond watersysteem versterkt de ecologie in het gebied. Door de focus op waterkwaliteit worden habitats voor watergebonden flora en fauna verbeterd, wat bijdraagt aan de biodiversiteit. Dit heeft ook een positieve invloed op Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland, aangezien een goed functionerend watersysteem vaak nauw verweven is met ecologische verbindingen en beschermde natuurgebieden.

7. Omgevingsveiligheid

Het rekening houden met het bodem- en watersysteem kan bijdragen aan de veiligheid in overstromingsgevoelige gebieden. Door wateroverlast te voorkomen en kwetsbare gebieden te beschermen, neemt het risico op schade en incidenten af. Dit is vooral van belang in gebieden met risicovolle inrichtingen of transport van gevaarlijke stoffen, waar overstromingen grote veiligheidsrisico's kunnen veroorzaken. Een robuust water- en bodemsysteem draagt bij aan het beheersen van deze risico's.

8. Cultuurhistorie en archeologie

Deze richtinggevende uitspraak heeft geen tot beperkte impact op het thema cultuurhistorie en archeologie.

9. Lichthinder

Deze richtinggevende uitspraak heeft geen tot beperkte impact op het thema Lichthinder.

10. Energietransitie en circulariteit

Het uitgaan van het bodem- en watersysteem biedt kansen voor de energietransitie en circulariteit. Geothermie en watergerelateerde oplossingen, zoals aquathermie, kunnen worden benut voor duurzame energieopwekking. Bovendien kunnen natuurlijke waterbuffers en duurzaam waterbeheer helpen om energieverbruik te verminderen, bijvoorbeeld door het beperken van de inzet van pompen. Circulariteit wordt versterkt door het hergebruik van water en grondstoffen binnen waterbeheersystemen. Tegelijkertijd kan het ontwikkelingen ook onmogelijk maken, wanneer ontwikkelingen niet passen bij het bodem- en watersysteem.

4.6 Waterkwaliteit

Richtinggevende uitspraak

"Vanuit collectieve verantwoordelijkheid nemen we samen maatregelen om de waterkwaliteit structureel te verbeteren."

Citaat omgevingsvisie 2.0, paragraaf, 3.3.2. Kwaliteit van de leefomgeving, water en bodem/ klimaat

Algemene effectbeschouwing

De richtinggevende uitspraak heeft sterke positieve effecten op de leefomgeving en benadrukt de verantwoordelijkheid van de gemeente in het realiseren van schone en gezonde waterbronnen. Door actief beleid te voeren en maatregelen te nemen, draagt de gemeente bij aan de verwezenlijking van een robuust verbonden watersysteem en het behalen van duurzaamheidsdoelstellingen.

Een proactieve rol biedt de kans om niet alleen vervuiling van waterlichamen tegen te gaan, maar ook om de bodem- en waterkwaliteit structureel te verbeteren. Dit komt de biodiversiteit ten goede en versterkt ecosystemen, wat cruciaal is voor een duurzaam en veerkrachtig landschap. Gezond en schoon water speelt bovendien een directe rol in de volksgezondheid door het verminderen van gezondheidsrisico's en het bevorderen van veilige recreatie in en rond water.

Het actief stimuleren en handhaven van maatregelen om de bodem- en waterkwaliteit te verbeteren kan leiden tot innovaties en nieuwe samenwerkingen met lokale partijen zoals agrariërs, bedrijven en bewoners. Deze gezamenlijke inspanningen kunnen bijdragen aan het verduurzamen van landgebruik en economische activiteiten, terwijl tegelijkertijd de ecologische waarde wordt vergroot.

Toch zijn er ook potentiële negatieve effecten en uitdagingen verbonden aan deze aanpak. Proactief beleid kan gepaard gaan met hogere kosten voor de gemeente, bijvoorbeeld door investeringen in infrastructuur, handhaving en communicatie. Daarnaast kan de handhaving van strikte regels over bodem- en watergebruik leiden tot weerstand bij belanghebbenden, zoals agrariërs en bedrijven die aanpassingen moeten doen aan hun bedrijfsvoering.

Het verbeteren van de waterkwaliteit vereist ook langetermijninvesteringen en consistentie in beleid. Het kan complex zijn om alle relevante partijen aan boord te krijgen, vooral omdat de effecten van maatregelen vaak pas op de langere termijn zichtbaar worden. Daarnaast kan het doorvoeren van aanpassingen in het watersysteem soms conflicteren met andere ruimtelijke doelen, zoals woningbouw of infrastructuurontwikkeling.

Ondanks deze uitdagingen biedt een proactieve gemeentelijke aanpak een belangrijke impuls voor een duurzame leefomgeving. Door gericht in te zetten op het verbeteren van water- en bodemkwaliteit draagt dit beleid bij aan een robuust watersysteem, biodiversiteit, en de gezondheid en leefbaarheid van Lansingerland.

Beoordeling per thema

1. Mobiliteit

Deze richtinggevende uitspraak heeft geen tot beperkte impact op het thema Mobiliteit.

2. Bodem, water en ondergrond

De focus op waterkwaliteit heeft een directe en significante invloed op dit thema. Door te stimuleren en te handhaven op het verhogen van bodem- en waterkwaliteit, kan verontreiniging van grond- en oppervlaktewater worden verminderd. Dit heeft een positief effect op het gebruik van de bodem, de beheersing van zettingsgevoeligheid en bodemdaling, en het voorkomen van vervuiling in grondwaterbeschermingsgebieden. Een robuust watersysteem in 2050 zorgt voor een beter evenwicht tussen waterafvoer, -opslag en -kwaliteit, wat ook de ecologische waarde van het bodem- en watersysteem versterkt.

3. Geluid

Deze richtinggevende uitspraak heeft geen tot beperkte impact op het thema Geluid.

4. Klimaatadaptatie

De proactieve aanpak om waterkwaliteit te verbeteren sluit goed aan bij klimaatadaptatie. Door te investeren in schoon water en een robuust watersysteem worden natuurlijke processen versterkt die hittestress tegengaan, zoals de verdamping van water uit vijvers en sloten. Ook helpt een beter waterkwaliteitsbeheer bij het verminderen van wateroverlast, doordat verstopte of vervuilde watergangen minder vaak voorkomen. Bij droogte kunnen maatregelen gericht op waterkwaliteit bijdragen aan het behoud van voldoende schoon water, wat essentieel is voor ecosystemen en landbouw.

5. Luchtkwaliteit

De uitspraak heeft geen directe invloed op luchtkwaliteit. Echter, het verbeteren van de waterkwaliteit kan indirect bijdragen aan een schonere leefomgeving door het bevorderen van groenblauwe structuren, zoals bomen langs waterwegen, die op hun beurt bijdragen aan de opname van CO₂ en andere luchtvervuilende stoffen. Dit effect is echter beperkt en hangt af van de mate van vergroening.

6. Ecologie

Het verbeteren van de waterkwaliteit heeft een aanzienlijke positieve impact op ecologie. Schoon en gezond water vormt een essentieel onderdeel van de leefomgeving voor vele plant- en diersoorten, met name in Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland. Door actief te sturen op een verbetering van het watersysteem worden ecosystemen beter beschermd en versterkt. De biodiversiteit in water en aan de waterkant neemt toe, wat bijdraagt aan een veerkrachtiger ecologisch netwerk.

7. Omgevingsveiligheid

Deze richtinggevende uitspraak heeft geen tot beperkte impact op het thema omgevingsveiligheid.

8. Cultuurhistorie en archeologie

Deze richtinggevende uitspraak heeft geen tot beperkte impact op het thema op cultuurhistorie of archeologie.

9. Lichthinder

Deze richtinggevende uitspraak heeft geen tot beperkte impact op het thema lichthinder.

10. Energietransitie en circulariteit

Een proactieve rol in het verbeteren van waterkwaliteit kan bijdragen aan circulariteit door het stimuleren van hergebruik van water en nutriënten, bijvoorbeeld via waterzuiveringstechnieken. Daarnaast kunnen systemen zoals aquathermie worden ingezet om energie te winnen uit schoon oppervlaktewater. Een verbeterde waterkwaliteit zorgt ook voor een efficiënter beheer en minder energieverbruik in waterzuiveringsprocessen, wat bijdraagt aan CO₂-reductie.

4.7 Gezonde leefomgeving

Richtinggevende uitspraak

"We zorgen voor een gezonde leefomgeving door meer oog voor de onzichtbare zaken te hebben, deze te verbeteren en hierop te sturen waar we dat kunnen."*

*Keuze gemeenteraad. Ambities omgevingsvisie 2.0, paragraaf, 3.3.2. Kwaliteit van de leefomgeving, Milieu en gezondheid
met onzichtbare zaken wordt bedoeld de leefomgevingsaspecten: geluid, luchtkwaliteit, licht, bodemkwaliteit en straling.

Algemene effectbeschouwing

De richtinggevende uitspraak "We zorgen voor een gezonde leefomgeving door meer oog voor de onzichtbare zaken te hebben, deze te verbeteren en hierop te sturen waar we dat kunnen" benadrukt een brede en vooruitstrevende aanpak om de leefomgeving in Lansingerland gezonder te maken. Het richten op 'onzichtbare' zaken, zoals luchtkwaliteit, geluid, straling en bodemvervuiling, sluit aan bij de ambitie om gezondheid centraal te stellen bij (nieuwe) ontwikkelingen.

Een belangrijke positieve impact van deze aanpak is dat het prioriteit geeft aan het aanpakken van factoren die vaak niet direct zichtbaar, maar wel zeer bepalend zijn voor de volksgezondheid en leefkwaliteit. Het verbeteren van de luchtkwaliteit bijvoorbeeld kan leiden tot minder gezondheidsproblemen zoals astma en hart- en vaatziekten. Evenzo draagt het beperken van geluid- en trillinghinder bij aan een hogere kwaliteit van leven door stress en slaapverstoringen te verminderen. Ook het behouden van de huidige situatie met betrekking tot trilling en geur voorkomt achteruitgang van de leefkwaliteit.

Het beschermen van donkerte in Lansingerland kan positieve effecten hebben op zowel de menselijke gezondheid als flora en fauna. Vermindering van lichtvervuiling bevordert het natuurlijke dag-nachtritme van mensen en dieren en draagt bij aan een meer rustgevende en duurzame leefomgeving.

Daarnaast benadrukt de uitspraak het belang van veilige bodems, waarmee risico's van bodemverontreiniging worden aangepakt en voorkomen. Dit is van cruciaal belang voor een veilige en gezonde leefomgeving, zeker in gebieden waar landbouw, bebouwing en recreatie samenkomen. Het naleven van wetgeving en richtlijnen omtrent straling biedt een noodzakelijke waarborg voor de gezondheid van inwoners.

Toch zijn er ook uitdagingen en mogelijke negatieve effecten. Maatregelen kunnen soms conflicten opleveren met andere beleidsdoelen. Zo kunnen strikte eisen aan luchtkwaliteit of geluidsreductie de ruimte voor woningbouw of economische activiteiten beperken.

Het vergroten van de aandacht voor onzichtbare zaken kan daarnaast gepaard gaan met aanzienlijke kosten, zowel financieel als qua inspanningen om bijvoorbeeld bestaande infrastructuur en systemen aan te passen. Het sturen op complexe en minder zichtbare aspecten van de leefomgeving vraagt om specialistische kennis en intensieve samenwerking met experts en stakeholders.

Beoordeling per thema

1. Mobiliteit

De nadruk op gezondheid en onzichtbare zaken kan mobiliteit beïnvloeden door het sturen op schoner vervoer, zorgdragen voor een betere doorstroming van verkeer en het aanpakken van negatieve effecten, zoals geluidbelasting en luchtvervuiling. Bij infrastructuurontwikkeling wordt bijvoorbeeld rekening gehouden met geluidsschermen, stil asfalt en veilige oversteekplaatsen om geluidsoverlast en verkeersongevallen te beperken. Daarnaast kan de stimulering van actief vervoer, zoals fietsen en wandelen, bijdragen aan een gezondere leefomgeving, minder uitstoot en een veiliger verkeersklimaat.

2. Bodem, water en ondergrond

De uitspraak legt een sterke nadruk op het beheersen van onzichtbare risico's zoals bodemvervuiling en ondergrondse vervuiling. Door te sturen op het voorkomen en saneren van vervuilde locaties, wordt het risico op gezondheidsproblemen door verontreiniging geminimaliseerd. Dit is in lijn met de ambitie om geen verhoogde gezondheidsrisico's te accepteren door bodemvervuiling. Ook de bescherming van grondwater als drinkwaterbron draagt bij aan een gezonde leefomgeving en ondersteunt de centrale positie van gezondheid in nieuwe ontwikkelingen.

3. Geluid

Een belangrijk onderdeel van de uitspraak is de ambitie om geluidsbelasting niet te laten toenemen en waar mogelijk te compenseren. Dit kan betekenen dat bij nieuwe ontwikkelingen geluidsreducerende maatregelen worden genomen, zoals het gebruik van stil asfalt of het plaatsen van geluidswallen. Verder wordt gewerkt aan het beperken van cumulatief geluid in stedelijke gebieden, wat direct positief bijdraagt aan de mentale en fysieke gezondheid van bewoners.

4. Klimaatadaptatie

Hoewel klimaatadaptatie meer gericht is op zichtbare aspecten zoals wateroverlast en droogte, kan de nadruk op een gezonde leefomgeving indirecte voordelen bieden. Inzet op maatregelen kan samengaan en of bijdragen aan klimaatadaptatie.

5. Luchtkwaliteit

Door meer aandacht te geven en maatregelen te treffen aan onzichtbare vervuiling zoals fijnstof, stikstofoxiden en roet, kunnen maatregelen worden genomen om emissies van verkeer, industrie en landbouw te verminderen. Zo kunnen hinder en negatieve effecten worden beperkt.

6. Ecologie

De focus op onzichtbare zaken kan bijdragen aan een gezondere leefomgeving voor flora en fauna. Vermindering van lucht- en watervervuiling beschermt kwetsbare ecosystemen en draagt bij aan de biodiversiteit in Lansingerland.

7. Omgevingsveiligheid

De uitspraak is direct relevant voor omgevingsveiligheid, met de nadruk op het voorkomen van verhoogde gezondheidsrisico's door bodemvervuiling, straling en andere onzichtbare bronnen. Door proactief te sturen op veiligheid bij risicovolle inrichtingen, transport van gevaarlijke stoffen en straling, wordt de kans op gezondheidsincidenten geminimaliseerd.

8. Cultuurhistorie en archeologie

Deze richtinggevende uitspraak heeft geen tot beperkte impact op het thema cultuurhistorie en archeologie.

9. Lichthinder

Minder lichthinder zorgt voor een gezondere leefomgeving voor mens en flora en fauna. Het kan positieve effecten hebben op de slaapkwaliteit van mens en dier. Dit heeft zowel ecologische voordelen als gezondheidsvoordelen voor mensen.

10. Energietransitie en circulariteit

De focus op gezondheid en onzichtbare risico's sluit aan bij onderwerpen van de energietransitie, zoals het verminderen van CO₂-uitstoot en het gebruik van schonere energiebronnen. Dit draagt bij aan een gezondere lucht en een leefomgeving met minder onzichtbare vervuiling.

4.8 STOMP-principe

Richtinggevende uitspraak

"Ruimte geven aan voetganger en fietser door het STOMP-principe te hanteren."

Citaat omgevingsvisie 2.0, paragraaf, 3.3.3. Mobiliteit, Mobiliteitstransitie

Algemene effectbeschouwing

De richtinggevende uitspraak benadrukt een verschuiving naar duurzamere en leefbare mobiliteitsoplossingen. Het STOMP-principe (Stappen, trappen, Openbaar vervoer, Mobility as a service en Priveauto) houdt in dat de gemeente actief kiest voor het integreren van alternatieve vormen van mobiliteit en het reduceren van de dominantie van de auto bij (nieuwe) ontwikkelingen. Dit heeft zowel positieve als negatieve effecten op de leefomgeving.

Een van de belangrijkste voordelen van deze keuze is dat het bijdraagt aan de vermindering van luchtvervuiling en verkeersgerelateerde gezondheidsrisico's. Minder auto's in de openbare ruimte betekent minder fijnstof, stikstofoxiden en CO₂-uitstoot, wat de luchtkwaliteit en volksgezondheid ten goede komt. Het stimuleren van fiets- en wandelverkeer, samen met de ontwikkeling van duurzame openbaarvervoersystemen, maakt de stad toegankelijker en gezonder voor bewoners, terwijl het tegelijkertijd de verkeersdrukke en geluidhinder vermindert.

De verschuiving naar minder autoverkeer draagt ook bij aan het verbeteren van de leefkwaliteit in stedelijke gebieden. Meer ruimte voor groen, rustige pleinen, en veilige wandel- en fietspaden bevordert de sociale interactie en verhoogt het welzijn van inwoners. Het bevordert daarnaast de aantrekkelijkheid van de gemeente voor bewoners en bezoekers, doordat de openbare ruimte meer kan worden benut voor recreatie en ontmoeting in plaats van parkeerplaatsen en brede autowegen.

Verder ondersteunt het STOMP-principe het doel om de gemeente duurzamer te maken door het bevorderen van deelmobiliteit, ov, fietsen en lopen. Deze aanpak draagt bij aan het behalen van klimaatdoelen en zorgt voor een vermindering van de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen.

Desondanks zijn er ook mogelijke negatieve effecten. Het verminderen van de ruimte voor de auto kan de bereikbaarheid van de gemeente verslechteren als er geen volwaardig alternatief is, bijvoorbeeld bij het gebrek aan betere ov-verbindingen. Daarnaast kan het weerstand oproepen bij inwoners en bedrijven die afhankelijk zijn van gemotoriseerd vervoer. In de meer afgelegen gebieden kan het moeilijker zijn om alternatieven voor de auto te bieden, wat zorgt voor een ongelijke verdeling van mobiliteitsoplossingen.

Bovendien vereist de overgang naar minder autoverkeer aanzienlijke investeringen in infrastructuur, zoals het aanleggen van fietspaden, het verbeteren van het openbaar vervoer, en het faciliteren van andere duurzame vervoersmogelijkheden. Dit kan op korte termijn leiden tot hogere kosten en vertragingen in projecten.

Een ander potentieel nadeel is de verstoring die kan ontstaan bij de herstructurering van bestaande infrastructuur. Daarnaast kan de mate van acceptatie van deze veranderingen variëren. Samenvattend biedt het STOMP-principe een solide basis voor het verbeteren van de leefomgeving in Lansingerland, met duidelijke voordelen voor de luchtkwaliteit, gezondheid, en de ruimte voor groen en sociale interactie. Het succes van deze aanpak hangt af van de manier waarop de gemeente de overgang naar minder autoverkeer weet te realiseren, de juiste alternatieven biedt en draagvlak creëert bij de verschillende stakeholders.

Beoordeling per thema

1. Mobiliteit

De keuze voor het STOMP-principe heeft aanzienlijke impact op de inrichting van de mobiliteit in Lansingerland. Door prioriteit te geven aan lopen, fietsen en openbaar vervoer, worden deze vormen van mobiliteit toegankelijker, veiliger en aantrekkelijker gemaakt. Dit betekent dat de infrastructuur wordt herzien, met meer ruimte voor voetgangers, betere fietsvoorzieningen en verbeterde aansluitingen op het openbaar vervoer. Tegelijkertijd wordt het autoverkeer ontmoedigd, bijvoorbeeld door het verminderen van parkeerplaatsen en het invoeren van verkeersluwe zones in woonwijken en stadscentra. Deze aanpak draagt bij aan een veiliger en

minder druk wegnen, lagere verkeersongevallen en een gezondere leefomgeving. Door minder nadruk op de auto vermindert ook de belasting van het milieu, zoals geluidsoverlast en luchtvervuiling, waardoor de leefkwaliteit verbetert voor alle inwoners. Daarentegen kan de bereikbaarheid minder worden en kunnen reistijden langer worden, als er geen volwaardig alternatief is voor de auto.

2. Bodem, water en ondergrond

De focus op lopen, fietsen en openbaar vervoer heeft indirecte voordelen voor bodem en water. Door minder ruimte toe te wijzen aan autowegen en parkeerplaatsen, ontstaat meer ruimte voor vergroening en waterinfiltratie, wat bijdraagt aan betere waterafvoer, een robuuster watersysteem en gezondere bodems. Het voorkomt problemen zoals verharding van de bodem en overbelasting van het riool bij zware regenval.

3. Geluid

Minder autoverkeer en meer nadruk op lopen, fietsen en openbaar vervoer dragen direct bij aan het verminderen van geluidsoverlast, met name in woonwijken en stedelijke centra. Geluidsniveaus dalen doordat auto's – een belangrijke bron van geluidshinder – minder dominant aanwezig zijn. Dit verbetert de leefkwaliteit in dichtbevolkte gebieden en sluit aan bij de ambitie om negatieve effecten van geluidsoverlast te compenseren.

4. Klimaatadaptatie

Het STOMP-principe biedt kansen voor klimaatadaptatie. Door ruimte terug te geven aan groen en water in plaats van asfalt, ontstaan meer schaduwrijke plekken die hittestress verminderen. Wateroverlast kan worden beperkt doordat regenwater beter in de grond kan infiltreren. Ook draagt een lagere autogerelateerde CO₂-uitstoot bij aan het beheersen van klimaatverandering, wat indirect een positief effect heeft op droogte en andere klimatologische uitdagingen.

5. Luchtkwaliteit

Een verschuiving van autogebruik naar lopen, fietsen en openbaar vervoer heeft een significante impact op de luchtkwaliteit. Minder uitstoot van stikstofoxiden, fijnstof en roet draagt bij aan een schonere lucht. Vooral in drukke stedelijke gebieden en nabij scholen en parken zal dit merkbaar zijn, wat direct bijdraagt aan een significante verbetering van de luchtkwaliteit.

6. Ecologie

Door de auto minder dominant te maken en meer ruimte te geven aan groen en water, wordt de ecologie versterkt. Minder verkeer betekent minder verstoring van flora en fauna, terwijl vergroening habitats kan creëren of herstellen. Dit sluit aan bij de doelstellingen van Natura 2000 en het Natuurnetwerk Nederland, en draagt bij aan de biodiversiteit in stedelijke en landelijke gebieden.

7. Omgevingsveiligheid

Deze richtinggevende uitspraak heeft geen tot beperkte impact op het thema omgevingsveiligheid.

8. Cultuurhistorie en archeologie

Deze richtinggevende uitspraak heeft geen tot beperkte impact op het thema op cultuurhistorie en archeologie.

9. Lichthinder

De keuze voor het STOMP-principe heeft geen directe invloed op lichthinder, maar kan indirect bijdragen aan het verminderen van lichtvervuiling. Minder autoverkeer betekent dat er mogelijk minder verlichting nodig is voor uitgebreide wegnetten en parkeerterreinen.

10. Energietransitie en circulariteit

Het verminderen van de afhankelijkheid van de auto past binnen de energietransitie, omdat dit leidt tot een lagere CO₂-uitstoot en minder fossiele brandstoffen voor transport. Daarnaast biedt het kansen voor circulariteit door infrastructuur anders in te richten met duurzame en herbruikbare materialen. Elektrische openbaar vervoermiddelen en de stimulering van de fiets dragen ook bij aan een efficiënter energiegebruik en een lagere klimaatimpact.

5. Conclusie en aanbevelingen

De effectbeoordeling van de Omgevingsvisie Lansingerland onderstreept de ambitie om een groene, innovatieve en toekomstbestendige gemeente te blijven, met oog voor zowel regionale groei als lokale kwaliteiten. Lansingerland combineert haar rol als dynamisch onderdeel van de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag met behoud van de eigen kernkwaliteiten, zoals het historische karakter van de linten, de sterke positie in de glastuinbouw en het afwisselende polderlandschap.

De visie legt een sterke nadruk op acht richtinggevende uitspraken: klimaatbestendigheid, energietransitie, het behoud van werklocaties, ruimtelijke kwaliteit met de balans tussen openheid en bouwmassa aan het lint, rekening houden met water en bodem, meer inzet op waterkwaliteit, een gezonde leefomgeving en de keuze voor het STOMP principe. De integrale aanpak van deze thema's zorgt voor een toekomstgericht kader, maar brengt ook uitdagingen met zich mee. Spanningen tussen ruimteclaims vragen om zorgvuldige afwegingen. Tegelijkertijd biedt de visie handvatten om de fysieke leefomgeving te versterken.

5.1 Aanbevelingen bij richtinggevende keuzes

Om de ambities verder te concretiseren en effecten te borgen of mitigeren zijn per richtinggevende uitspraak enkele aanbevelingen geformuleerd. Geadviseerd wordt om deze aanbevelingen te verankeren in de uitwerking van de omgevingsprogramma's, maar daarnaast ook te kijken waar ze zo nodig moeten worden doorvertaald naar het omgevingsplan, in projecten en bij VTH (in de beleidscyclus).

Klimaatbestendigheid

- Betrek klimaatbestendigheid bij de uitwerking van maatregelen in de omgevingsprogramma's. Doe dat in ieder geval bij de omgevingsprogramma's Mobiliteit en Kwaliteit van de leefomgeving om positieve effecten daadwerkelijk te realiseren bij mobiliteit en bodem, water en ondergrond.
- Zorg dat klimaatbestendigheid bij ruimtelijke ontwikkelingen aan de voorkant is geborgd bij ontwerp en afweging.

Energietransitie

- Betrek de uitspraak bij de uitwerking van maatregelen in de omgevingsprogramma's. Doe dat in ieder geval bij de omgevingsprogramma's Mobiliteit om positieve effecten daadwerkelijk te realiseren en negatieve effecten te voorkomen.
- Mitigeer mogelijke negatieve effecten. Zorg dat de aspecten Bodem, water en ondergrond, geluid, lichthinder, omgevingsveiligheid en cultuurhistorie aan bod komen bij de uitwerking van maatregelen in het omgevingsprogramma Energietransitie en Circulaire economie. Weeg potentiële effecten zorgvuldig af, om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen.
- Mitigeer en combineer. Groencompensatie betekent in feite het treffen van mitigerende maatregelen. Kijk daarbij ook naar hoe er een positief effect geborgd kan worden door kwalitatieve keuzes te maken voor compensatie. Ga voor synergie tussen klimaatbestendigheid en -mitigatie, klimaatbestendigheid is tenslotte als leidend bestempeld.

Behoud van werklocaties

- Zorg bij de uitwerking van maatregelen in het omgevingsprogramma Economie dat mobiliteit, ecologie, klimaatbestendigheid en geluid (bedrijfsactiviteiten en verkeer) worden meegenomen in ontwerp en afwegingen, om negatieve effecten te voorkomen en positieve effecten te borgen.
- Zorg bij de uitwerking van maatregelen voor aandacht voor geluid producerende activiteiten en verkeer, op die manier kan geluidhinder worden voorkomen en wellicht kan geluidsbelasting in het algemeen ook worden teruggebracht.

Balans tussen openheid en bouwmassa aan het lint

- Zorg voor pro actieve maatregelen om de balans tussen openheid en bouwmassa actief te realiseren.
- Zorg voor pro actieve maatregelen om bij open ruimtes combinaties te maken met de thema's Bodem, water en ondergrond, klimaatadaptatie en ecologie om positieve effecten te bewerkstelligen voor deze thema's.

- De uitspraak dient te worden geborgd middels (beleids)regels om de openheid te borgen.

Rekening houden met het bodem- en watersysteem bij ontwikkelingen

- Zorg dat bij de uitwerking van maatregelen met ruimtelijke ingrepen de aspecten bodem en water een plek hebben in ontwerp en afwegingen om zo positieve effecten ook daadwerkelijk te realiseren. Betrek de aspecten in ieder geval bij ingrepen in de openbare ruimte, woningbouw, werklocaties en infrastructuur.

We nemen samen maatregelen om de waterkwaliteit structureel te verbeteren

- Potentiële positieve effecten zijn niet vanzelfsprekend. Zorg voor maatregelen en borging van de rolbepaling, om ervoor te zorgen dat positieve effecten ook worden gerealiseerd. Doe dit in ieder geval door ervoor te zorgen dat in alle omgevingsprogramma's waterkwaliteit als aspect wordt betrokken bij het opstellen van maatregelen. En zorg ervoor dat er in het omgevingsprogramma Kwaliteit van de Leefomgeving pro actieve maatregelen worden geformuleerd in samenwerking met het waterschap.

We zorgen voor een gezonde leefomgeving door meer oog voor de onzichtbare zaken te hebben, deze te verbeteren en hierop te sturen waar we dat kunnen.

- Potentiële positieve effecten zijn niet vanzelfsprekend. Zorg voor maatregelen en borging van de milieuthema's, om ervoor te zorgen dat positieve effecten ook worden gerealiseerd. Doe dit in ieder geval door in het omgevingsprogramma Kwaliteit van de leefomgeving pro actieve maatregelen te formuleren. Zorg er anderzijds voor dat de milieuaspecten onderdeel worden van de uitwerking van maatregelen in de overige omgevingsprogramma's, om negatieve effecten zoveel mogelijk te mitigeren. Op deze manier kan er daadwerkelijk aan een gezondere leefomgeving gewerkt worden.
- Zorg voor interne en externe communicatie rondom de aspecten, aangezien de aspecten 'onzichtbaar' zijn en daardoor moeilijk te vatten zijn.

Ruimte geven aan voetganger en fietser door het STOMP-principe te hanteren

- Zorg bij het uitwerken van maatregelen in het kader van het STOMP principe ook voor borging en aandacht van de aspecten Bodem, water en ondergrond, klimaatadaptatie, ecologie en licht om positieve effecten te realiseren.
- Zorg ervoor dat de reistijd niet significant toeneemt en dat er volwaardige alternatieven zijn om zo eventuele negatieve effecten op bereikbaarheid te mitigeren.

5.2 Aanbevelingen milieueffecten in de beleidscyclus

In de visie staan ook enkele ambities die niet onder de richtinggevende keuzes vallen. Toch zijn dit ambities waarbij mogelijk sprake kan zijn van milieueffecten. Deze ambities zijn daarom hieronder aangestipt, met enkele aandachtspunten voor de uitwerkingen uitvoering van de omgevingsvisie.

Gebiedsontwikkelingen

De visie spreekt over twee grotere stedelijke gebiedsontwikkelingen, waarbij tal van opgaven bij elkaar komen. Het gaat om Bleizo-West en het Stationsgebied Rodenrijs/Spoorhaven. Daarnaast is Wolfend een potentiële woningbouwlocatie. Zeker de woningbouwopgave, die door meer woningen, meer mensen en dus ook meer verkeersbewegingen met zich meebrengt vraagt om gedegen milieueffect afwegingen. Deze ontwikkelingen vragen om vroegtijdige inbreng van met milieubelang in eventuele verdere uitwerking.

HOV-verbindingen en grootschalige infrastructuur

Het ontwikkelen van grootschalige infrastructuur, zoals bijvoorbeeld een tramverbinding, kan aanleiding zijn om effecten op het milieu in kaart

Werklocaties

De (her)ontwikkeling van bedrijventerreinen kan aanleiding zijn om effecten op het milieubelang in kaart te brengen. Specifiek in het geval van ontwikkelingen in de glastuinbouw.

Energietransitie

De grootschalige opwek van duurzame energie, zoals windturbines of de productie van warmte met behulp van geothermie en het gebruik van warmtenetten kunnen gevolgen hebben voor op het milieu. Deze ontwikkelingen vragen in de verdere uitwerking dan ook nadrukkelijk om afwegingen in het kader van milieueffecten.

Milieu-informatie op orde brengen

Geadviseerd wordt om bij het opstellen van de omgevingsprogramma's de beschikbare milieu-informatie op orde te brengen en daarbij ook te borgen dat er monitoring en evaluatie gaat plaatsvinden. Kijk daarbij naar monitoring en evaluatie van de richtinggevende uitspraken en ambities én de milieu-informatie in de LOF.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1700 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Monitorweg 29
1322 BK Almere
Postbus 10044
1301 AA Almere

Copyright ©

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct een melding te maken bij security@antegroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontleen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

www.anteagroup.nl